

Útlak náboženství v ČSSR.

Obnova náboženského života posledních roků se v Československu šířila pomalu avšak neustále, nabírá na síle a vyvíjí stále silnější tlak na úřady, aby uvelebnily dlouhé roky trvající útlak, zvláště proti katolické církvi. Tímto konstatováním uvedl rozsáhlý článek o náboženské situaci v Československu americký deník "Los Angeles Times". Skutečnost to nejen potvrzuje, ale dokonce převyšuje. Kromě jiného svědčí o tom dosud bezpříkladná odezva s jakou se střetla mezi věřícími a nižším duchovenstvem 31-bodová petice mokravských katolíků. K desetitisícům podpisů se dennodenně připojují další tisíce katolíků, ale i příslušníků jiných denominací evangelické církve, bratrské církve a dokonce i ti, kteří se nehlásí k žádné církvi či náboženství. Podle nejnovějších zpráv z církevních kruhů podepsala petici i publicista Milan Šimečka, filosof Miloslav Kusý a historik Josef Jablonický. Ti to udělali ze solidarity. Dominik Tatarka a Katarína Lazarová se zapsali do podpisových listin aby tím zdůraznili své náboženské přesvědčení. Se zřetelem na 31-bodovou petici jež se těší široké podpoře je tím závažnější postup některých úředních činitelů. Jak si vysvětlit počínání košického administrátora Štefana Onderku, který na střetnutí ordinářů z celé republiky s předsedou místem Matějem Lúčanem a na které mimochodem pražského administrátora a kardinála zapoměli pozvat, kardinála Tomáška kritizoval a místo, aby ho podpořil žádal jeho izolaci. Neuvědomuje si snad, že tím koná proti vůli nesmírné většiny těch v jejichž zájmu by měl vlastně jednat? Kardinál Tomášek a nespočetní jiní duchovní se mohou právem odvolávat na morální autoritu, kterou si v širokém kruhu věřících získali svým počínáním. To platí osobně o kardinálovi Tomáškově a o jeho morální autoritě i na Slovensku. Důkazem toho je i těch 110.000 podpisů věřících pod petici, kterých je právě teď možná ještě víc. K. Procházka.

K výsledkům minulého roku v ČSSR.

Ke zprávě Federálního statistického úřadu zveřejněné ve zprávě minulou sobotu a řekněme rovnou, že horší už to snad není být nemohlo. Československé hospodářství stagnuje, jeho intenzifikace se pokud možno ještě dále zpomalila a pokud se týče nápravy odkazují úřední místa tak jako posledních 40 let do budoucnosti. Zaklínadlem je dnes slůvko přestavba, ale jak to vypadá se skutečnou reformou se nepočítá. Další ústup ze slávy a ze světových trhů je naprogramována a stejně tak naprogramován je i další pokles životní úrovně ve srovnání se zeměmi jejichž hospodářství se neřídí t.zv. plánem, ale - zdravým rozumem. Poznámku k zprávě o plnění plánu za r.1987 napsal redaktor Karel Kühnel ze Svobodné Evropy. Zpráva Federálního statistického úřadu za hospodaření v minulém roce je jako nedokončená truchlohra. Není v ní doslova a do písmene ani jediný změk splněn vyhlášený 8mým 5-letým plánem za rozhodující. Jinými slovy katastrofa. Inovace se odkládá na neurčito. Z celkového hlediska je největší katastrofou vývoj národního důchodu, který měl podle záměrů pětiletky vzrůst o 3,5%. Přes všechno ujišťování, že tentokrát a bylo by to poprvé, byl plán pětiletky v celoročním rozsahu snížen na 3,1%. Skutečnost však byla nakonec taková, že se ji statistický úřad styděl uvést ve formě konkrétního čísla. Omezil se a ve své zprávě na neurčitý slovní popis podle kterého dosáhl národní důchod v minulém roce podle odhadu citují: více než 2% růstu. Kdyby to bylo číslo spolehlivé, při lepším využití vstupů, tak by vlastně nebylo ani za co se stydět. Problém je v tom, že usvědčuje z absurdity svatý princip plánu a nemá nic společného se skutečným hospodářským růstem, který je jako růst množství užitných hodnot. Užitnou hodnotu např. nemá přírůstek zásob o kterém se útržkovitě dozvídáme že jen v průmyslu činil 7,4 miliardy korun. Údaj z ostatních odvětví národního hospodářství chybí. Z údajů zveřejněných během roku lze snad usoudit, že zásoby ve stavebnictví, zemědělství, dopravě a obchodu a ostatních odvětvích vzrostly přibližně o stejnou sumu celkově tedy nejméně o 15 miliard Kčs, nadbytečných zásob, tedy zásob, které nemají žádnou užitnou hodnotu. Když těchto 15 miliard odečteme od růstu národního důchodu, dostaneme výsledek, který nepřevyšuje úroveň roku 1986. Minulý rok tedy přinesl přinejmenším hospodářskou stagnaci. Ale to není všechno. Oficiální růst národního důchodu je růst reálný až po odečtení inflace. Podle údajů zveřejněných v sobotním tisku vyplývá, že oficiální inflace v r.1987 byla prakticky nulová. V řadě posledních let se vždycky následně ukázalo, že oficiální inflace, která je základem výpočtu oficiálního hosp. růstu je značně pod inflací skutečnou.

Pro ilustraci: už 1% skutečné inflace by snížilo růst národního důchodu tak jak je uveden v oficiálních výsledcích o celou polovinu ze 2% na 1%. Nebudeme se zabývat dalšími možnostmi jako je falšování dat nejen v centru, ale i na nižších úrovních řízení a můžeme udělat jednoznačný závěr. Rok 1987 přinesl ve skutečnosti československému hospodářství pokles. A to v době o které se před zahájením pětiletky pravilo, že 3,5% růst je minimem, aby se zabránilo dalšímu klesání Československa na světovém hospodářském šebříčku. Spotřebovat je možné jen to co se vyprodukuje. Spotřeba by měla být pokryta nově vytvořenými hodnotami jejichž souhrnem je národní důchod. Jeho faktický pokles znamená, že v r. 1987 bylo méně ke spotřebě než v r. 1986. Podle oficiálních údajů osobní spotřeba přesto vzrostla a zvýšily se dokonce o 3% reálné peněžní příjmy. Něco takového je při negativním růstu národního důchodu možné tak, že se buď žije z podstaty na úkor budoucnosti a nebo se zamlčuje inflace. V Československu byly zřejmě použity obě tyto metody.

Nová periodika v ČSSR.

V Československu přibývá nových periodik. Zvyšuje se jejich kvalita jak obsahově tak i technická. Referuje o tom redaktor Svobodné Evropy Ivan Suchý.

Na Západ se dostaly dva nové t.zv. samizdatové časopisy vycházející v Československu a které možná znamenají nový směr v samizdatových publikacích. První jsou "Lidové noviny". Jako datum publikování se uvádí leden 1988 a to bude první číslo, snaží se přerůst disidentské prostředí a oslovovat širší veřejnost. Vydavatelé dokonce požádali úřady o oficiální registraci. Pokusné nulté číslo skonfiskovala policie v září a listopadu 1987. Oficiální povolení by jistě vyvolalo senzaci, neboť šéfredaktor i členové redakční rady patří už 8 roky do kruhu Charty 77 a jsou dobře známí. Šéfredaktorem je Jiří Ruml a do redakční rady patří Jiří Dientsbier, Václav Havel, Ladislav Hejdaček, Miloslav Kusý, Petr Pithart, Jan Šabata, František Šamalík, Zdeněk Urbánek a Josef Zvěřina. Zatím jsou tedy "Lidové noviny" psané strojem a rozmnožované. Prvé číslo má 22 str. Podle zvoleného názvu má být tato samizdatová publikace navazující na tradici významných "Lidových novin", které vycházely v období mezi válkami a měly prestiž prvotřídního nezávislého deníku. V úvodě k 1.číslu napsal Václav Havel: Já a máji "Lidové noviny" místo skutečně novou kvalitu musí se vymanit při vydávání z některých stereotypů, návyků a nešvarů disidentského světa tak příznačných. Jako je trpělivá orientace na téma vlastní vyvrhnutosti, mythologizace "pražského jara", primitivní úšklebky na adresu současné moci, uštěpačné způlovice zaplklé a způlovice žertovné referování o policejních ústřích. Tyto noviny by se měly podle Havla vyznačovat nadhledem, noblesou, kulturou myšlení a kulturou jazyka, vyvážeností pohledu. Zkrátka aby byly schopné oslovovat každého. Ale jde o tradici "Lidových novin" skutečně svobodných ale nejen na venek ale i duchovně, novin bytostně demokratických, kterým jde jen o pravdu a její nepředpojatou analýzu. Noviny by se měly stát současně školou či krystalizací nové žurnalistiky. "Lidové noviny" obsahují reportáže, komentáře, interview, hospodářskou, mezinárodní a kulturní rubriku atd.

Dalším samizdatovým časopisem, který se zaslouží pozornost je "Fragment". Vychází na Slovensku. První číslo vyšlo v r.1986 a druhé v r.1987. Jsou to více než 100 str. publikace, psané strojem. Vydavatelé se neidentifikovali. Časopis obsahuje jak slovenské tak i české texty. Mnohé z nich jsou reпрity a překlady z jiných jazyků. První číslo se zaměřilo na surrealismus jako na část českého a slovenského kulturního dědictví, taktéž i na pohled západních intelektuálů na svět. Druhé číslo věnují vydavatelé z velké části novému dílu spisovatele Dominika Tatarky - "Navrávačky". Obě čísla prozrazují zájem autorů i vydavatelů o duchovní a náboženskou literaturu a jsou současně svědectvím jejich nezávislého myšlení. Je pozoruhodné u obou časopisů, že vyrostly nad problematiku polemiky s režimem a znamenají významný příspěvek k prohlubování nezávislé kulturní scény.

SSSR. Stalo se poprvé, že západní televizní tým /francouzská Antenne-2/ získala možnost natáčení reportáže ze sovětského pracovního tábora /u Rjazaně/. TP 1

SSSR. V Kremlu Michail Gorbačov uskutečnil dlouhou rozhovoru s premierem Bavorska Franzem-Josefem Straussem. Do Moskvy Strauss přiletěl osobně pilotující - při špatných atmosférických podmínkách - 2-motorové, 9-osobové letadlo. TP 2/88

Polsko. Jak sdělil prof.Kazimierz Buchala ukazatel počtu vězňů přebývajících v místě výkonu trestu v Poslku již mnoho let je 300 odsouzených na 100 tisíc obyvatel, zatímco ve světě jen řídce překračuje 100. Jaké z toho poučení: že ani těžká represe není dostáující k odstrašení před porušením zákonů. TP 2/88.